

TÜRKİYE

ve

AB Çerçeve Programları

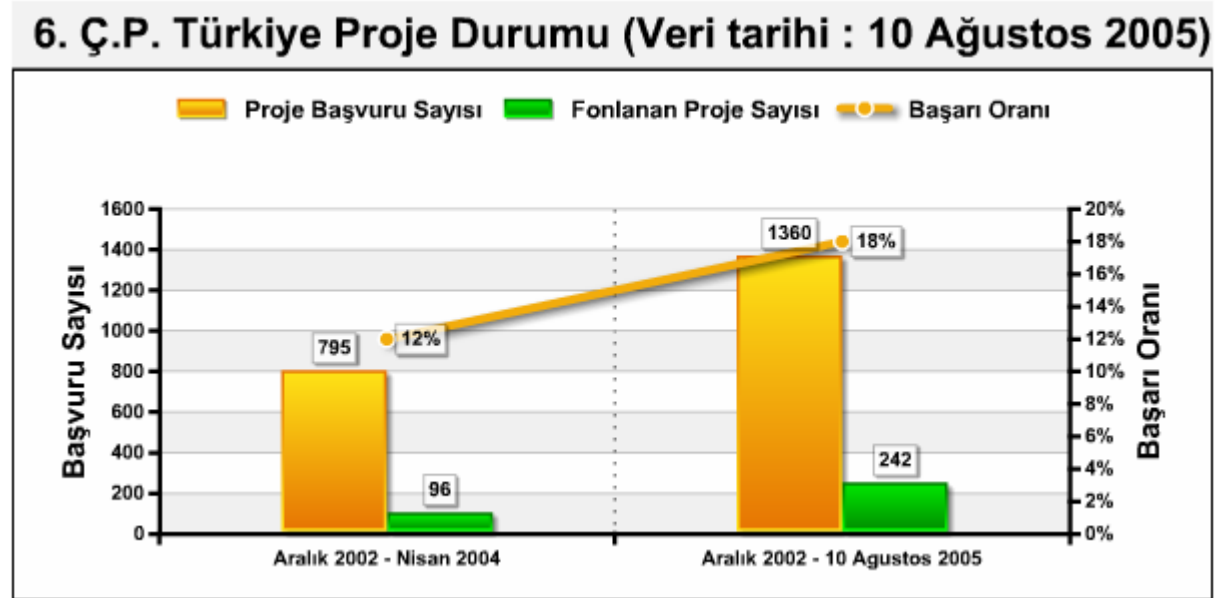
10 Ağustos 2005 - Ankara

AB Çerçeve Programları

Avrupa Birliği'nin bilimsel araştırma ve teknoloji geliştirme kapasitesini artırmak, bu yolla sosyal ve ekonomik kalkınmayı sağlamak amacıyla yürüttüğü, ilki 1984 yılında yürürlüğe giren Çerçeve Programları (ÇP), diğer birçok topluluk programı gibi amaçları ve bütçesiyle belli bir dönem için tasarlanmış çok yıllık programlardır. Söz konusu programlar, şu ana kadar 4-5 yıllık dönemlerde yürütülmüştür.

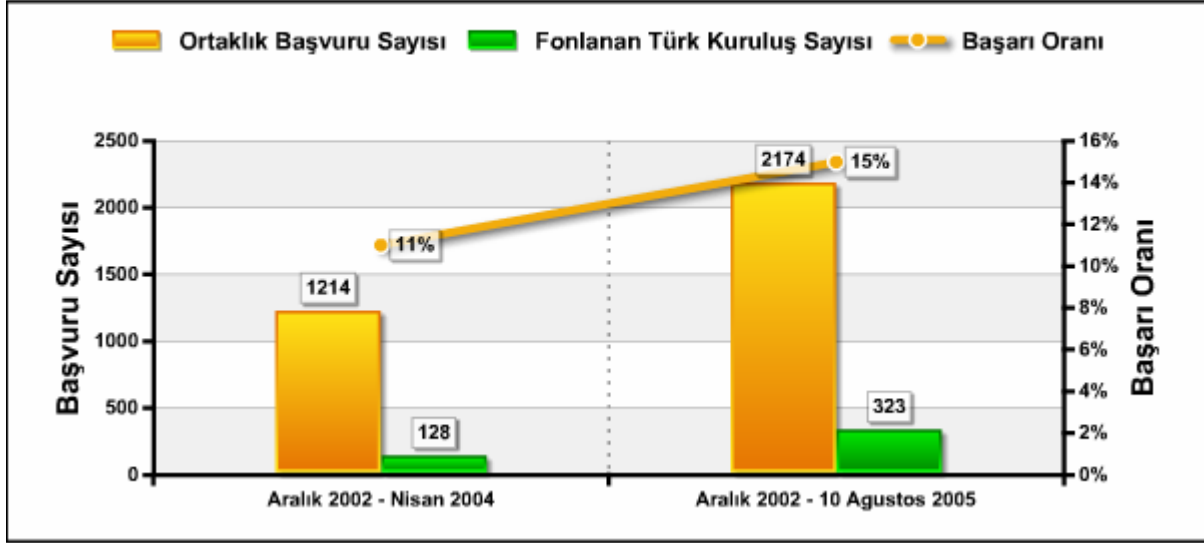
Türkiye'nin 6. ÇP'deki Performansı

Ülkemiz ilki 1984'te başlayan Çerçeve Programlarına altıncısından itibaren Asosye Aday Ülke olarak katılmaktadır. TÜBİTAK AB 6.ÇP Ulusal Koordinasyon Ofisi tarafından derlenen veriler ışığında Türkiye'nin 10 Ağustos 2005 itibarı ile 6.ÇP'deki performansını şu şekilde özetlemek mümkündür:

6. ÇP'ye Türkiye'den 10 Ağustos 2005 itibarı ile 1360 proje başvurusu yapılmış ve bu projelerden 242 tanesi fonlanmıştır. Nisan 2004 tarihinde proje kabul oranımız %12 iken şu anda bu oran %18 olmuştur.

6. Ç.P. Türkiye Proje Ortakları Durumu (Veri tarihi : 10 Ağustos 2005)

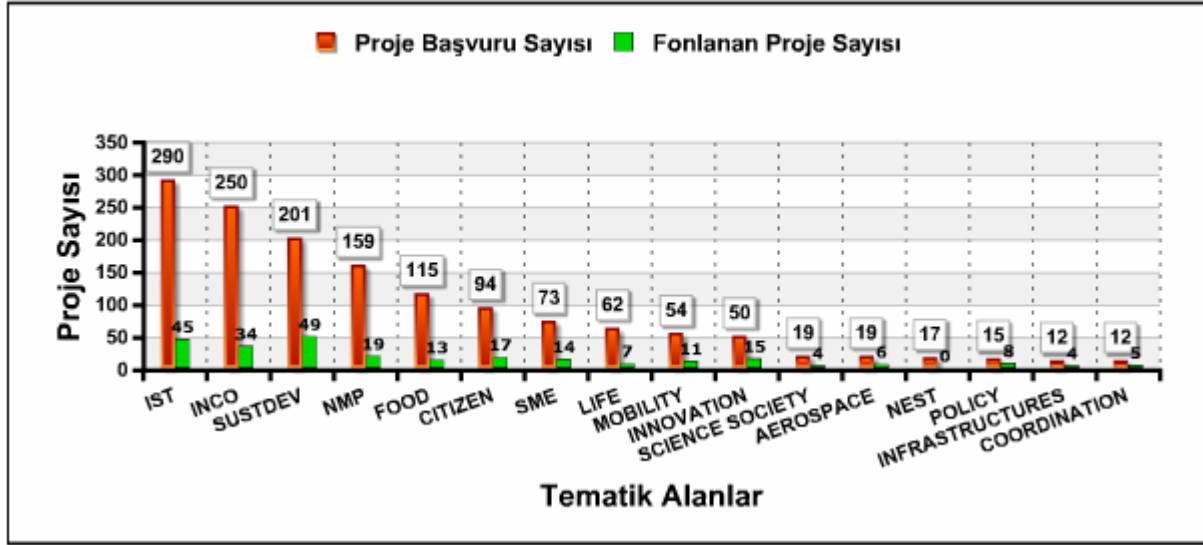

Avrupa Komisyonu tarafından fonlanmaya hak kazanan proje önerilerinde ülkemizden 323 ortak yer almaktadır. Programın başlangıcından Nisan 2004 tarihine kadar olan dönemde başarı oranımız (Türkiye’den en az bir kuruluşun katılımcı olduğu projelerin desteklenme oranı) %11 olarak gerçekleşmiştir. Programın başından 10 Ağustos 2005 tarihine kadarki dönemde ise bu oran %15’lere çıkmış olup, AB’nin Nisan 2004’deki başarı ortalamasıyla aynı düzeye ulaşmıştır. Ulusal Koordinasyon Ofisi’nin verilerine göre kuruluşlarımızın dahil oldukları konsorsiyumların son bir yıl içerisindeki desteklenme oranı ise %20’lerin üzerinde gerçekleşmiştir.

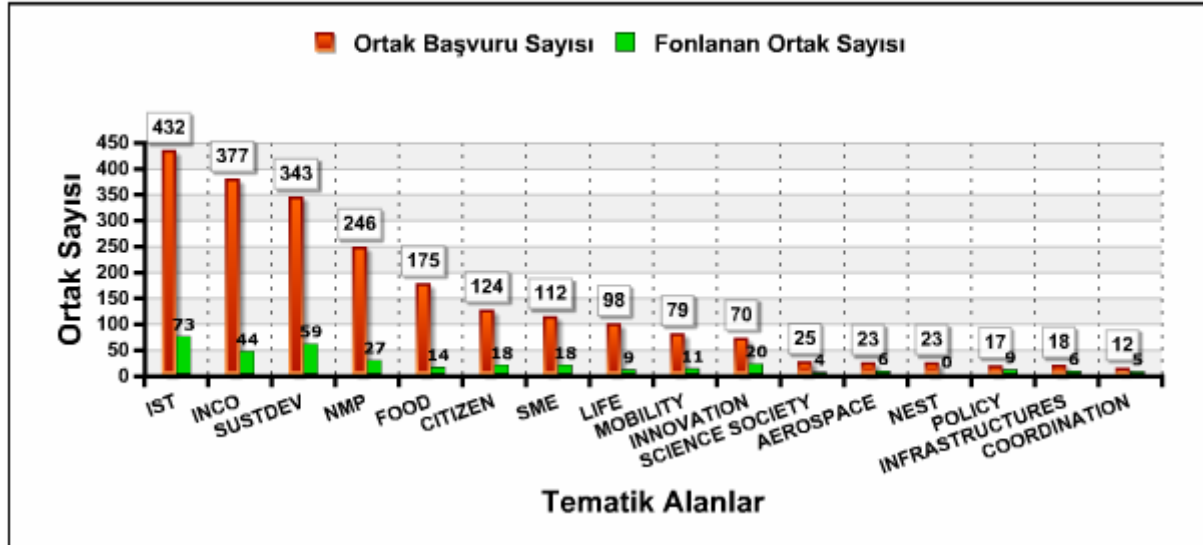
Gelinen aşama ileriye yönelik umut vaat etmekle birlikte, Avrupa Komisyonuna finansman talebiyle sunulan 6.ÇP proje önerilerinde yer alan Türk koordinatör ve ortak sayısı halen düşük seviyede seyretmektedir.

Sunulan proje tekliflerinin tematik alanlara dağılımına bakacak olursak, ilk üç sıranın Bilgi Toplumu Teknolojileri (IST), Uluslararası İşbirliği (INCO) ve Sürdürülebilir Kalkınma (SUSTDEV) alanlarında olduğu görülmektedir. Aynı şekilde projelerde yer alan ortak sayısı açısından da bu üç alan yine ilk üç sırayı paylaşmaktadırlar.

Tematik Alanlara Göre Proje Durumları (Veri tarihi : 10 Ağustos 2005)

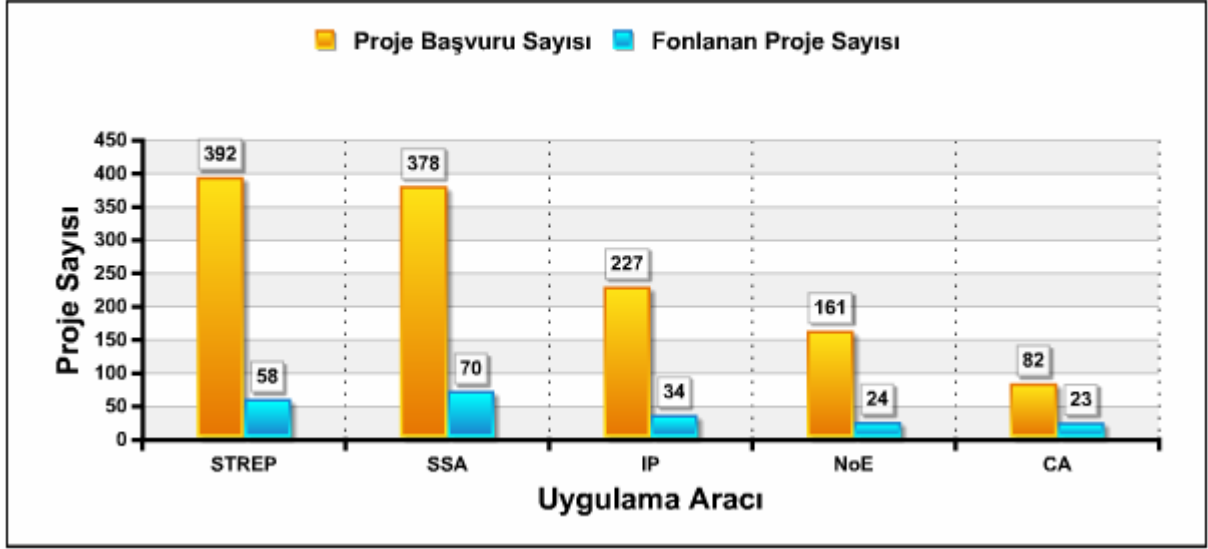

Tematik Alanlara Göre Proje Ortakları Durumu (Veri tarihi : 10 Ağustos 2005)

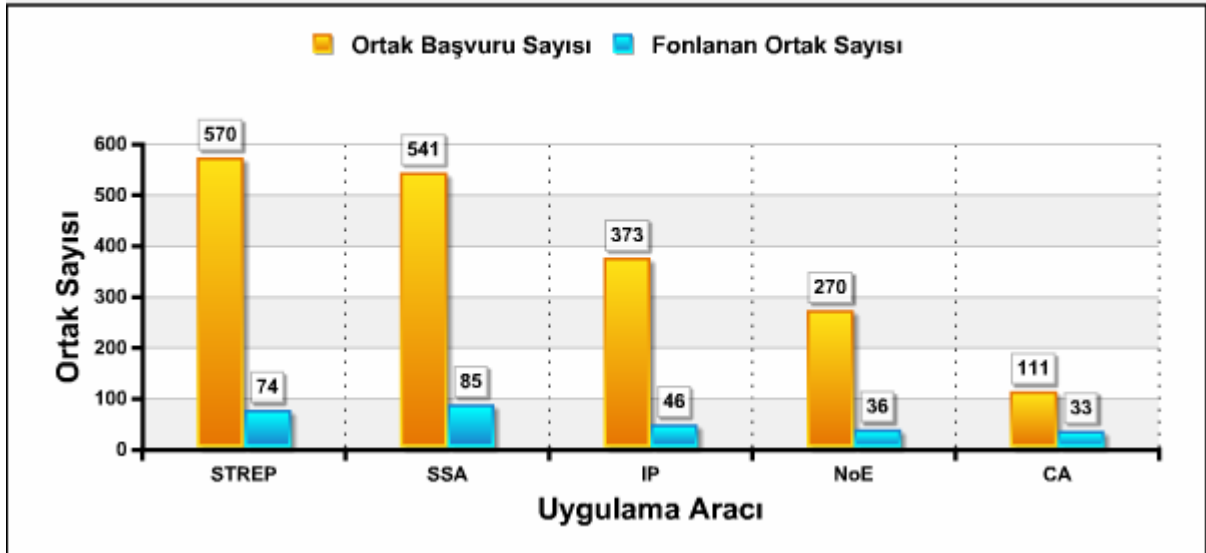
Uygulama araçları bazında değerlendirme yapıldığında, Türk araştırmacıların genelde STREP ve SSA tarzı projelere daha fazla ilgi gösterdiği görülmektedir. Yanlış IP ve NoE proje sayıları da azımsanmayacak düzeydedir.

Bazı Uygulama Araçlarına Göre Proje Sayıları (Veri tarihi : 10 Ağustos 2005)

Uygulama araçları bazında proje ortakları sayısı ise proje sayıları ile paralellik göstermekte olup, IP ve NoE'lerdeki proje başına düşen Türk ortak sayıları STREP ve SSA'lara göre daha fazladır.

Bazı Uygulama Araçlarına Göre Proje Ortakları Durumu (Veri tarihi : 10 Ağustos 2005)

Öte yandan geçtiğimiz yıl (2005), üç aday ülkede (Türkiye, Romanya ve Bulgaristan) araştırma altyapılarının güçlendirilmesi ve Mükemmeliyet Merkezleri oluşturulması amacıyla Avrupa Komisyonunun yayınladığı 6.ÇP çağrısı neticesinde

TÜBİTAK

hem sayısal hem parasal olarak en çok desteği alan ülke Türkiye olmuştur. Sözkonusu çağrı kapsamında Türkiye'den yapılan ve değerlendirmeye alınan 138 başvurudan 27'si başarılı bulunmuştur. Değerlendirme sonucunda Avrupa Komisyonu, Bulgaristan'dan 7, Romanya'dan 8 proje önerisini destekleme kararı alırken, ülkemiz araştırma kuruluşlarınca sunulan 11 proje önerisine toplam 8.1 milyon Avro fon sağlamayı kararlaştırmıştır. TÜBİTAK, barajı geçtiği halde Avrupa Komisyonu'nun fonlayamadığı 16 projeye toplam 5.6 milyon Avro kaynak ayırarak destekleme kararı almıştır. TÜBİTAK aynı zamanda, Avrupa Komisyonu tarafından fonlanacak 11 proje grubuna Bilim Adamı Yetiştirme Grubu'nun master/doktora burslarından ikişer kontenjan ayrılmasına karar vermiştir.

Mevcut Durumun Değerlendirilmesi

Avrupa Komisyonu'nun Nisan 2004'te yayınladığı resmi veriler temelinde hazırlanan Almanya ve Türkiye'nin karşılaştırması aşağıda yer almaktadır. Görüldüğü üzere Almanya'da her 23 araştırmacıdan biri 6.ÇP projesinde yer alırken, Türkiye'de bu oran 22:1'dir. Bu analizden hareketle, araştırmacı başına düşen başvuru sayımız muadilleriyle kıyaslanabilir seviyedeysen, Türkiye'nin düşük görünen başvuru sayısının özünde araştırmacı sayımızın yetersiz olması yatmaktadır (10 milyon nüfuslu Belçika'nın tam zamanlı araştırmacı sayısı 48.000'dir). 10. ve 11. Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu'nda alınan kararlarla Türkiye'deki tam zamanlı araştırmacı sayısının 2010 yılına kadar 40.000'e çıkarılması hedeflenmektedir.

Ülke	Tam Zamanlı Araştırmacı	6.ÇP Başvuru Sayısı	Oran
Almanya	480.000	20.596	23
Türkiye	27.000	1.214	22

Avrupa Komisyonunun Nisan 2004 verileri esas alınmıştır.

Genel Değerlendirme

Maddi anlamda geri dönüşün en önemli hedef olarak düşünülmemesi gerekmele birlikte, Türkiye'ye daha çok fon geri dönüşü sağlamak, daha çok sayıda araştırmacı ve sanayicimizin daha çok sayıda proje önerisinde bulunması ve daha çok sayıda projeye ortak olması ile mümkündür.

6.ÇP'de son bir yılda başarılı proje sayımızdaki artışa karşın Türkiye'nin kısa vadeli getirisi tatmin edici olmamakla birlikte, programın katkısının uzun vadede ortaya çıkacağı beklenmelidir.

Öte yandan program sayesinde araştırma ve iş dünyası kuruluşlarımız AB'deki potansiyel ortaklarıyla, yeni teknolojilerin geliştirilmesine katkıda bulunma ve katma değer üretmek olanağına sahiptir. 6.ÇP özellikle KOBİ'lerimize yeni ortaklarla tanışma ve ortak proje üretme fırsatı sunarken uzun vadede yeni pazarlara açılma olanağı da vermektedir. Bunun yanı sıra Türk araştırmacılar, AB'deki araştırmacılar ile birlikte araştırma yapma olanağı bulmaktadır. Ayrıca, bu program ve kurulan diğer uluslararası bağlantılar Türkiye Araştırma Alanıyla Avrupa Araştırma Alanının bütünleşmesi, bilim-teknoloji-sanayi koşullarımızın AB koşullarıyla uyumlu hale getirilmesi yönünde olumlu bir etkiye sahiptir.